

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

ЕКОНОМІЧНА СТАТИСТИКА
ТА ЦИФРОВА ЕКОНОМІКА

Методичні рекомендації
до виконання курсової роботи
для студентів спеціальності 051 "Економіка"
освітньої програми "Бізнес-статистика і аналітика"
першого (бакалаврського) рівня

Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2022

УДК [311:33]+[338:004](07.034)

E40

Укладачі: І. А. Серова
В. О. Шликова

Затверджено на засіданні кафедри статистики і економічного прогнозування.

Протокол № 5 від 17.12.2021 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Економічна статистика та цифрова економіка [Електронний E40 ресурс]: методичні рекомендації до виконання курсової роботи для студентів спеціальності 051 "Економіка" освітньої програми "Бізнес-статистика і аналітика" першого (бакалаврського) рівня / уклад. І. А. Серова, В. О. Шликова. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2022. – 19 с.

Подано методичні рекомендації до виконання курсової роботи, метою якої є узагальнення знань та навичок, яких набули студенти у результаті вивчення циклу базових навчальних дисциплін загальноекономічного спрямування задля комплексного аналізу та оцінювання бізнес-процесів у економіці.

Рекомендовано для студентів спеціальності 051 "Економіка" освітньої програми "Бізнес-статистика і аналітика" першого (бакалаврського) рівня.

УДК [311:33]+[338:004](07.034)

© Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, 2022

1. Загальні положення

Курсова робота (далі – КР) з навчальної дисципліни "Економічна статистика та цифрова економіка" за освітньою програмою "Бізнес-статистика і аналітика" є першим науковим дослідженням, що спрямоване на висвітлення економічних процесів та явищ з урахуванням специфіки збирання та оброблення статистичних даних.

Метою КР є узагальнення знань та навичок, яких набули студенти у результаті вивчення циклу базових навчальних дисциплін загальноекономічного спрямування задля комплексного аналізу та оцінювання сучасних бізнес-процесів в економіці.

Виконання КР передбачає розуміння студентом економічної сутності проблеми, її структури та взаємозв'язку складових елементів з метою виявлення певних закономірностей, а також обґрунтованість вибору методів аналітичного узагальнення відповідно до сучасних вимог цифрового суспільства.

У процесі написання КР студент має керуватися принципами академічної доброчесності, не допускати випадків академічного плагіату.

Тематика КР відповідає важливим завданням навчальної дисципліни "Економічна статистика та цифрова економіка", а також пов'язана з практикою аналізу та оцінювання сучасних бізнес-процесів (додаток А).

КР має задовольняти такі вимоги:

- тема роботи має відповідати сучасним тенденціям та перспективам розвитку бізнес-процесів у цифровому суспільстві;
- у вступі необхідно розкрити актуальність, мету, об'єкт, предмет, завдання та методи дослідження обраної теми;
- зміст роботи має містити загальну характеристику сутності проблеми, що досліджується, її сучасний стан, вияв тенденцій та закономірностей на основі аналізу першоджерел та власних аналітичних узагальнень, а також оцінювання рівня застосування програмних засобів бізнес-аналізу за проблемою, що розглядається;
- висновок повинен мати вигляд аналітичної довідки, де ґрунтовно висвітлено отримані результати проведеного дослідження.

Дотримання зазначених вимог забезпечує, перш за все, розуміння взаємозв'язку теоретичного й практичного матеріалу, формує вміння

коректного підбору методу аналізу зазначеної проблеми залежно від наявної інформації. Набуття навичок оцінювання отриманих результатів визначає початковий рівень відповідності профілю спеціальності. Студент повинен захистити КР, підготувавши ґрунтовну, але стислу й змістовну доповідь та презентувати отримані результати дослідження в *PowerPoint*.

Вміння систематизації інформаційного матеріалу, здатність бачення його структури, розуміння доцільності використання методів аналізу й подальша візуалізація отриманих результатів дозволяють розвинути як необхідні якості для участі в наукових дискусіях, так і сформувані необхідні компетентності у підготовці фахівця з бізнес-аналітики. Базовими компетентностями є:

- здатність до цілісного уявлення про національну економіку та показники, що відображають її поточний та перспективний стани;
- здатність описувати національну економіку через систему національних рахунків та макроекономічні агрегати;
- здатність оцінювати потенціал економічного розвитку держави через склад національного багатства;
- здатність до виявлення характеру та обсягу тіньової економіки в державі;
- здатність до оцінювання рівня розвитку фінансово-господарської діяльності в державі та впливу на неї інфляційних процесів;
- здатність щодо кількісного оцінювання рівня інвестиційної привабливості держави;
- здатність до використання сучасних інформаційних технологій та сучасних методів аналітики бізнес-процесів та їх інтелектуальної візуалізації.

2. Вимоги до написання курсової роботи

КР повинна становити закінчену самостійну розробку за обраною темою, що буде свідчити як про вміння автора опрацьовувати літературні джерела, узагальнювати й аналізувати фактичний матеріал, використовуючи теоретичні знання й практичні навички, так і про комплексне формування універсальних й професійних компетентностей.

КР повинна мати розділи, що присвячені опису проблеми, огляду літературних джерел, постановці завдань, характеристиці рішень, що пропонує автор.

Курсову роботу виконують державною мовою за обраною темою. Загальний шаблон (структура) КР має такий вигляд.

Титульна сторінка (додаток Б).

Зміст (містить перелік елементів роботи із зазначенням сторінок (додаток В)).

Вступ.

Основна частина (складається з трьох розділів, а кожний розділ має містити два підрозділи).

Висновки.

Список посилань або використаних джерел.

Додатки (у разі необхідності).

Вступ (1–2 стор.) повинен містити таку інформацію: актуальність теми дослідження; обґрунтування необхідності проведення даного дослідження для ринкового середовища взагалі або для економіки України; формулювання мети дослідження та його завдань; визначення об'єкта та предмета дослідження, а також перелік методів аналізу та оцінювання набутого інформаційного матеріалу.

Мета дослідження – це науковий результат, який необхідно отримати за умов проведення дослідження (*спрощено* – це узагальнення теоретичних підходів до дослідження, що спрямовані на кінцевий результат).

Гіпотеза дослідження – це передбачення рішення проблеми (яким чином і за яких умов буде досягнута мета, проблему буде вирішено).

Завдання дослідження – це дослідницькі дії, які необхідно виконати задля досягнення мети, вирішення проблеми й для перевірки вже сформульованої гіпотези дослідження.

Об'єкт дослідження – це процес або явище (у широкому сенсі), що породжує проблемну ситуацію й яке обрано для вивчення.

Предмет дослідження міститься в межах об'єкта й визначає конкретний аспект вивчення об'єкта дослідження. *Предмет* – це прийоми та інструменти аналітичного оцінювання певної проблеми.

Методи дослідження – це конкретний систематизований комплекс засобів, прийомів і процедур, які застосовують для досягнення поставленої мети.

В основній частині роботи (до 20 стор.) відображають узагальнений та вибудований у логічній послідовності матеріал щодо об'єкта дослідження, який є необхідним і достатнім для розкриття змісту обраної проблеми та її результатів.

В основній частині виявляють сутність і форми прояву економічних процесів, визначають їх аналітичні характеристики, а також доцільність застосування програмних засобів бізнес-аналізу та сучасний їх стан щодо проблемних питань дослідження.

Основна частина КР складається із розділів, що охоплюють весь зібраний та опрацьований матеріал наукового дослідження та підрозділів, що деталізують викладення матеріалу.

Логічним завершенням проведеного в КР дослідження є висновки (до 2 стор.), які визначають результат проведеного дослідження, а не перелік того, що було зроблено.

Загальні висновки КР повинні відповідати запланованим завданням.

Студент має приділити особливу увагу як висвітленню того нового, що він вносить у розроблення проблеми, яка ним досліджується, так і здійсненню оцінювання повноти вирішення поставлених завдань. У висновку можуть бути зазначені як позитивні моменти проведеного дослідження, так і недоліки або проблеми прикладного характеру.

Літературні джерела, що були використані в КР, вказують у відповідних посиланнях та в бібліографічному списку. Список використаних джерел розташовують у такій послідовності: Конституція України; закони України та постанови Верховної Ради України; постанови та розпорядження Кабінету Міністрів України; іншу літературу надають за абеткою (у тому числі положення, інструкції, розпорядження, доповіді).

У разі використання ресурсів мережі "Інтернет" за умов наявності прізвища автора джерело вказують в алфавітному порядку, а за умови відсутності прізвища автора – у кінці переліку літератури.

Відомості про джерела, які включена до списку, необхідно давати згідно з вимогами державних стандартів з обов'язковим наведенням назв праць.

Список використаних джерел повинен містити не менше 20 позицій. Зміст КР повинен складати не менше 30 сторінок друкованого тексту.

3. Вимоги до оформлення курсової роботи

КР повинна бути надрукована з використанням середовища *Windows* на одній стороні аркуша паперу форматом А4 (210 x 297 мм) у вигляді суцільного тексту, ілюстрацій і таблиць. Гарнітура шрифту типу Times New Roman розміром кг 14. Міжрядковий інтервал – множник 1,3.

Текст слід писати, дотримуючись таких вимог: верхнє і нижнє поля – не менше 20 мм, праве поле – не менше 15 мм, ліве поле – не менше 30 мм.

Текст всієї КР повинен мати рівномірну щільність, контрастність й чіткість зображення та однаково чорний колір по всій роботі.

Структурні елементи КР: "ЗМІСТ", "ВСТУП", "ВИСНОВОК", "СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ", "ДОДАТКИ" не нумерують.

Заголовки таких структурних елементів, як розділи та підрозділи повинні мати нумерацію. Їх слід розташовувати в центрі і писати великими літерами без крапки наприкінці, не підкреслюючи.

Підзаголовки слід писати малими літерами, окрім першої.

Абзацний відступ повинен бути однаковим по всьому тексту роботи та дорівнювати 1,25 см (або 5 символами).

Переноси слів у заголовку не допускають. Відстань між заголовком й наступним або попереднім текстом повинна бути однаковою по всій роботі (20 мм).

Найменування наступного підрозділу та початок його тексту розташовують на тій же сторінці, де закінчується попередній підрозділ.

Не допускають розміщувати найменування розділу та підрозділу в нижній частині сторінки, якщо після нього розташований тільки один рядок тексту (рис. 1).

Рис. 1. Приклад розміщення тексту

Нумерація

Сторінки КР мають наскрізну нумерацію у правому верхньому кутку сторінки без крапки наприкінці. Нумерація є наскрізною по всьому тексту (арабськими цифрами).

Титульний лист, "Зміст" та першу сторінку "Вступу" додають до загальної нумерації сторінок роботи. Номер на цих сторінках не проставляють. Нумерацію починають з другої сторінки вступу.

Ілюстрації та таблиці, що розташовані на окремих сторінках, додають до загальної нумерації сторінок КР.

Розділи нумерують у межах викладення основної частини КР і позначають арабськими цифрами з крапкою (*наприклад*: 1. або 2.).

Номер підрозділу складається з номера розділу та порядкового номера підрозділу, розділених крапкою (*наприклад*: 1.1. або 1.2. або 1.3.).

Засоби візуалізації даних

Засобами візуалізації даних є рисунки, графіки, схеми. Вони повинні бути розміщені **безпосередньо після тексту**, в якому йдеться про зазначений елемент візуалізації, або на наступній сторінці.

Кожен засіб візуалізації повинен бути узгодженим з текстом й мати посилання в роботі.

Назви схем, рисунків, графіків розташовують під ілюстрацією.

Запозичені з різних джерел схеми, графіки чи рисунки повинні мати посилання на першоджерело.

Приклад оформлення візуалізації у КР наведено на рис. 2.

Рис. 2. Приклад оформлення візуалізації

Таблиці

Таблиця повинна бути розміщена безпосередньо після тексту, в якому йдеться про інформацію, відображену в цій таблиці, й мати посилання в тексті.

Номер таблиці складається з номера розділу і порядкового номера таблиці, розділених крапкою.

Назва повинна бути короткою та відображати зміст таблиці.

Якщо таблицю переносять на іншу сторінку, то "Шапка" таблиці замінюють на відповідні номери граф таблиці й указують, що це її продовження (наприклад: Продовження табл. 1.2).

Текст у таблицях друкують **14 шрифтом**, в окремих випадках може бути використано шрифт розміром **кГ 12** (рис. 3).

Основні показники діяльності підприємства наведені в табл. 1.2.

Не більше 10 мм

Таблиця 1.2

Динаміка основних показників діяльності ВАТ "Дніпро"

Показники	Одиниці вимірювання	2020 р.	2021 р.
А	1	2	3
1. Випуск продукції	млн грн	60,7	81,3
2. Чисельність персоналу	осіб	63	65
3. Рентабельність	%	1,3	2,5

Як видно з табл. 1.2, товариство намагається стабілізувати свою діяльність...

Рис. 3. Приклад оформлення таблиці

Формули і рівняння

У КР формули та рівняння розташовують безпосередньо після тексту, в якому їх згадують (рис. 4).

Не менше 30 мм

...за підрозділами та категоріями співробітників.

$$\Delta\text{ФОП} = \text{ФОП}_1 - \text{ФОП}_{\text{пл}}, \quad (2.1)$$

де $\Delta\text{ФОП}$ – абсолютне відхилення фонду оплати праці на підприємстві;
 ФОП_1 – фактичний фонд оплати праці;
 $\text{ФОП}_{\text{пл}}$ – плановий фонд оплати праці.

Згідно зі статистичними даними, на підприємстві...

приблизно 10 мм

Рис. 4. Приклад оформлення формул

Формули і рівняння в роботах (за винятком формул і рівнянь, наведених у додатках) необхідно нумерувати порядковою нумерацією у межах розділу. Номер формули або рівняння складається з номера розділу і порядкового номера формули або рівняння, розділених крапкою, *наприклад*, формула (3.2) – друга формула третього розділу.

Номер формули або рівняння вказують на рівні формули або рівняння в дужках у крайньому правому положенні на рядку. Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів, що входять у формулу або рівняння, наводять безпосередньо під формулою у тій послідовності, у якій вони подані у формулі або рівнянні.

Посилання

У процесі викладення основного матеріалу КР необхідно робити посилання на джерела в квадратних дужках із зазначенням порядкового номера джерела в переліку використаної літератури (*наприклад*: Тіньовий сектор економіки України у 2021 році складає 52 % [7]).

Додатки

Після останньої сторінки списку використаних джерел необхідно розмістити чистий аркуш паперу, на якому посередині великими літерами написати "ДОДАТКИ". У змісті роботи треба вказувати першу сторінку додатків.

Кожен додаток починають з нової сторінки. При цьому додаток повинен мати заголовок, який розміщують симетрично до тексту сторінки.

Додатки варто позначати послідовно великими літерами української абетки (*наприклад*: Додаток А, Додаток Б).

Засоби візуалізації, формули та рівняння необхідно нумерувати в межах кожного додатка (*наприклад*: Рис. А.3, Формула (Д.5), Таблиця Б.2).

Рекомендована література

Основна

1. Гальків Л. І. Економічна статистика : навч. посіб. / Л. І. Гальків, Н. П. Лутчин, Б. С. Москаль. – 2-ге вид. – Львів : "Новий світ-2000", 2010 – 400 с.
2. Єріна А. М. Економічна статистика : підручник : у 2 ч. – Ч. 1. Макроекономічна статистика / [І. Г. Манцуров, А. М. Єріна, О. К. Мазуренко та ін.] ; за наук. ред. чл.-кор. НАНУ І. Г. Манцурова. – Київ : КНЕУ, 2013. – 325 с.
3. Самотоєнкова О. В. Економічна статистика : навч. посіб. / О. В. Самотоєнкова, Ю. О. Ольвінська. – Одеса : ОДЕУ, 2010. – 182 с.

Додаткова

4. Економічна статистика : навч. посіб. / за ред. Р. М. Моторина. – Київ : КНЕУ, 2005. – 362 с.
5. Єріна А. М. Економічна статистика / А. М. Єріна. – Київ : ТОВ "УВПК "ЕксОб"", 2002. – 232 с.
6. Крамченко Л. І. Статистика ринку товарів та послуг : навч. посіб. / Л. І. Крамченко. – Львів : "Новий світ-2000", 2006. – 289 с.
7. Лутчин Н. П. Система національних рахунків : практикум : навч. посіб. / Н. П. Лутчин, І. Д. Мельник ; за ред. проф. Матковського С. О. – Львів : "Новий Світ-2000", 2008. – 204 с.
8. Лутчин Н. П. Статистика фінансів : навч. посіб. / Н. П. Лутчин, А. К. Миронюк. – Львів : "Новий світ-2000", 2005. – 324 с.

Інформаційні ресурси

9. Бібліотека імені В. І. Вернадського. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua>.
10. Інститут економіки і прогнозування НАН України. – Режим доступу : <http://www.ief.org.ua>.
11. Сайт Головного управління статистики в Харківській області. – Режим доступу : <http://kh.ukrstat.gov.ua/>.
12. Сайт Державної служби статистики України. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
13. Bureau of Economic Analysis [Electronic resource]. – Access mode : <https://www.bea.gov/>.
14. Economic statistics [Electronic resource]. – Access mode : <https://unece.org/statistics/economicstatistics>.

Додатки

Додаток А

Тематика курсових робіт

1. Чинники й проблеми економічного зростання в Україні.
2. Інвестиційна політика держави в умовах глобалізації.
3. Дослідження соціально-економічного розвитку регіонів України.
4. Конкурентоспроможність галузей української економіки.
5. Цифровізація бізнесу в ринковій економіці.
6. Порівняльний аналіз конкурентних стратегій фірм.
7. Метааналіз в макроекономіці.
8. Війни й економічні науки.
9. Економіка тіньових ринків.
10. Економіка корупції.
11. Проблеми асиметричної інформації у процесі вирішення економічних питань.
12. Відображення неспостережної економіки в системі національних рахунків.
13. Методи визначення сезонності макроекономічних показників.
14. Аналіз позицій України в формуванні доданої вартості.
15. Зміна макроекономічних пропорцій України за останнє десятиріччя.
16. Статистичне зіставлення макроекономічних тенденцій у країнах глобальних об'єднань.
17. Методи зниження розмірності даних в економіці.
18. Земельна реформа й економічний розвиток.
19. Динаміка економічної нерівності в країні.
20. Економічна поведінка за умов невизначеності й асиметричної інформації.
21. Типологія домогосподарств за обсягом і структурою споживання.
22. Економіко-статистичний аналіз діяльності фірм.
23. Аналіз впливу чинників на ефективність використання основних й обігових коштів.
24. Статистичний аналіз основних тенденцій розвитку регіональної економіки на базі показників системи національних рахунків.

25. Застосування стратегії ліпфрогінгу в економіці.
26. Вплив цифрових технологій на результати діяльності компаній.
27. Вплив використання міжнародних стандартів фінансової звітності на управління показником прибутку.
28. Методи обліку інвестицій в асоційовані компанії: сутність та значення.
29. Бар'єри й чинники економічного розвитку.
30. Макроекономічна політика за умов пастки ліквідності.
31. Статистичне оцінювання інфляційних процесів в Україні.
32. Чинники й перспективи економічного зростання в Україні.
33. Вплив глобалізації на вибір стратегії національної економіки.
34. Циклічність як форма економічної динаміки.
35. Статистичне дослідження національного багатства регіону.
36. Розрахунок показників якості продукції та послуг.
37. Індексний метод аналізу в соціально-економічних дослідженнях.
38. Практичне використання різних видів і способів статистичного спостереження й шляхи їх удосконалення.
39. Статистичний аналіз структури й динаміки цін.
40. Метод статистичних угруповань і його використання в аналізі прибутку.
41. Динаміка результатів виробничої діяльності: статистичне вивчення та методи прогнозування.
42. Статистична звітність за фінансовими показниками різних за масштабом суб'єктів господарювання та її аналітичні можливості.
43. Статистичний аналіз собівартості продукції на підприємстві.
44. Міжгалузевий баланс як основа аналітичної роботи на макро-рівні.
45. Цифрова комерція: переваги й недоліки використання.

Шаблон оформлення титульної сторінки КР

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ
Кафедра статистики і економічного прогнозування

КУРСОВА РОБОТА

з навчальної дисципліни
«Економічна статистика та цифрова економіка»
на тему: «НАЗВА ТЕМИ»

Студентки(-та) 3-го курсу
групи 6.05.051.100. __. __
освітньої програми «Бізнес-
статистика і аналітика»
Кравцової А. А.

Керівник:
канд. екон. наук.,
доцент Свидло Г. І.

Національна шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Члени комісії:

(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

Харків, 2022 рік

Шаблон оформлення змісту курсової роботи**ЗМІСТ**

	стор.
Вступ	3
1. ТЕОРЕТИЧНИЙ	4
1.1. Сучасний стан....	4
1.2. Особливості....	8
2. АНАЛІТИЧНИЙ	13
2.1. Статистичний аналіз ...	13
2.2. Статистичний аналіз ...	18
3. ПРОГРАМНІ ЗАСОБИ БІЗНЕС-АНАЛІТИКИ	23
3.1. Наявність....	23
3.2. Доцільність використання...	28
Висновок	31
Список використаної літератури	32
Додатки	33

Зміст

1. Загальні положення	3
2. Вимоги до написання курсової роботи	4
3. Вимоги до оформлення курсової роботи	7
Нумерація.....	9
Засоби візуалізації даних	9
Таблиці	10
Формули і рівняння	11
Посилання	12
Додатки.....	12
Рекомендована література	13
Додатки	14

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

ЕКОНОМІЧНА СТАТИСТИКА ТА ЦИФРОВА ЕКОНОМІКА

**Методичні рекомендації
до виконання курсової роботи
для студентів спеціальності 051 "Економіка"
освітньої програми "Бізнес-статистика і аналітика"
першого (бакалаврського) рівня**

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладачі: **Сєрова** Ірина Анатоліївна
Шликова Вікторія Олександрівна

Відповідальний за видання *О. В. Раєвнєва*

Редактор *В. О. Дмитрієва*

Коректор *В. Ю. Труш*

План 2022 р. Поз. № 163 ЕВ. Обсяг 19 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*